

Obsah

Úvod: Země a její tři sudičky.....8

I' **Stručné dějiny a význam českého dolování**

od pravěku do renesance.....13

Mnoho ložisek různých typů14

Komoditní trhy v pravěku.....14

Keltská industrializace země17

Těžba stříbra jako předpoklad středověké revoluce.....21

Cesta k hornímu právu.....26

Železný klobouk, cementační zóna a otázka vyčerpání
ložisek.....29

Kutná Hora a její evropský rámec31

Přestřelka v Kutné Hoře35

Komoditní pohled na dějiny světa.....37

Založení města Písku a potravinová krize následkem
dolování.....38

Jáchymovská stříbrná horečka.....42

Hornická města v Krušnohoří.....44

Hájek z Libočan: Libušino proroctví o horách a kovech ... 46

II' **Hornická krajina**.....49

Definice a genius loci.....49

Pravěké hornictví v Krumlovském lese53

O rybnících.....53

Zvuková krajina – soundscape54

Starohorský vodní náhon55

Doly a lesy.....55

Dřevěné uhlí58

Rekultivace a báňská digitální hygiena.....60

Delius: O rudních žilách.....62

III' **Hornictví v novověku**.....65

Čechy jako „kolonie“ Evropy?65

Příbram – hlavní ložisko rakousko-uherské monarchie ... 68

Horní školy.....73

Mincovnictví a nové pojetí času.....76

Hornictví a vznik systémového myšlení – hydraulické
a montánní civilizace83

Cítíte evropské kořeny?84

IV' **Jak vznikají ložiska?**87

Hydrotermální proces.....87

Duchovní význam hliníku91

Železo je jiné.....93

Oleum, kamenec, kyzy a počátek
chemického průmyslu.....96

Ordovická ložiska: železné srdce království.....100

Skarny103

Greisen.....105

Učenci, badatelé a reformátoři.....	108
Jak kořeny přemýšlejí o stromu?.....	117
Chemická analýza, analytická chemie a objev barvy.....	118
Pochopit ducha století skrze hornictví.....	121
Cestou na Horu sv. Kateřiny.....	121

V^l Zlato	123
Největší pravěký důl v České republice.....	123
Jílové, tajemné a velkolepé.....	129
Chcete si zarýžovat zlato?.....	133
Blaník, Roudný a arzenopyrit	139
Nevytěžené zásoby zlata v ČR	141
Zlato jako osobní a národní investice	141
Peak gold: dosáhli jsme vrcholu těžby zlata... A co to znamená?	144

VI^l Cín a další barevné kovy	147
Čtyři kovy a možná pět	147
Rýžování cínu a zlata.....	149
Rýžování.....	149
Krupka a Horní Slavkov – tisíc let dolování cínu	155
Kovový vlk	162
Regulus neboli Králíček	163

VII^l Uran	169
Počátky těžby.....	169
Uranový Jáchymov a Horní Slavkov	173
Stíny smrti	178
Vytěžený uran	179
Uranová Příbram	181
Strážský blok – velké evropské ložisko v křídových pískovcích	190
Nejmladší těžba	192
Kyseliny a jaderná energetika	194

VIII^l Železo	199
Železo je všude.....	199
Dýmačky a vysoké pece.....	201
Produkční oblasti.....	204
Produkce železa v českých zemích.....	205
Železná cesta rakouské monarchie.....	207
Dobřív.....	210
Velkomoravská železná říše.....	213

IX^l Uhlí	215
Černé i hnědé uhlí a lignit k tomu.....	215
Krtek prospektor aneb počátky černého a rudého Kladna.....	218
Krvavé Boží tělo	220
Doprava vznikla kvůli uhlí, ne lidem	225

Technický vzestup země – zapomenutý vklad do národního obrození.....	228
Kombinace uhlí a železa vytváří novou situaci.....	231
Cesta k plzeňské Škodovce.....	235
Wittgenstein na Kladně.....	239
Hnědé uhlí.....	243
Důlní neštěstí na dole Nelson.....	247
Limity těžby a obnovení hlubinného dolování.....	249
Černý trojúhelník, budoucnost smrku a velká hra o les.....	253
Lidská historie uhlí.....	255
Uhlí a nové pojetí světa.....	261
Uhel král.....	263

X^I Nerudní ložiska a jejich vznik.....	265
Kaolin a keramické jíly.....	266
Pegmatity.....	276
Poklad v pegmatitovém dole.....	277
Jeskynní výplně.....	278

Poděkování.....	325
O autorech.....	327
Literatura a prameny.....	328
Abecední rejstřík.....	334

Grafit.....	279
Kadaňská zeleň (hlinka).....	282
Podzemní dobývání stavebních materiálů.....	283
Drahé kameny.....	288
Voda.....	289
Fluorit a baryt.....	291
Tužka = grafit a jalovec.....	294

XI^I Tunely a budoucnost českého hornictví.....	297
Tunely – na cestě k hornictví dneška.....	297
Pestrý život barabů.....	304
Co nám ještě v zemi zbývá?.....	309
Návrhy místním iniciativám a starostům obcí.....	315

XII^I Závěr: Práce s duší začíná prací s hmotou.....	319
Několik příkladů ze středoevropského prostředí.....	320